

Aan het Dagelijks Bestuur
van de Metropoolregio Eindhoven
Postbus 985
5600 AZ Eindhoven

Uw brief van
13 maart 2026

Uw kenmerk
100740-4131

Behandelaar
K. Schellekens

Onderwerp
Zienswijze op Concept-
programmabegroting 2027
Metropoolregio Eindhoven

Ons kenmerk
1113780

Datum

Geacht bestuur, Beste dames en heren,

Wij hebben uw brief van 13 maart waarin u de conceptbegroting voor 2027 van de Metropoolregio Eindhoven aanbiedt, in goede orde ontvangen. In ons college en raad hebben wij de conceptbegroting 2027 besproken en hebben wij onze zienswijze geformuleerd. Gemeenten staan de komende jaren voor een financieel uitdagende periode en de uitvoeringskracht staat onder spanning. In de concept programmabegroting 2027 MRE is zichtbaar dat u hiervoor oog heeft. Dat waarderen wij. Op een aantal punten geven wij in deze brief een zienswijze om de urgentie op de enorme financiële uitdaging te benadrukken.

Nieuwe bestuursperiode 2026-2023

De begroting 2027 betreft de eerste begroting van de nieuwe samenwerkingsperiode 2027-2030. Omdat het nieuwe samenwerkingsakkoord 2027-2030 nog wordt voorbereid (besluitvorming in Q1-2027), borduurt deze ontwerpbegroting voort op de huidige opgaven in de MRE-begroting 2026. Nieuw is de opname van het, per 1 januari 2026 gestarte, MRE-Realisatiebedrijf in de MRE ontwerp-begroting 2027.

Focus op uitvoering voor een groei in balans

U stelt voor om te kiezen voor continuïteit in koers én versterking van uitvoeringskracht. De regio staat voor grote, samenhangende ruimtelijke opgaven op het gebied van woningbouw, mobiliteit, economie (werklocaties), energietransitie, voorzieningen en landelijk gebied. Door intensieve samenwerking met vele partijen willen wij de groei van de Brainportregio in goede banen leiden. Met deze begroting zet u onverminderd in op het realiseren van een groei in balans met de focus op uitvoering. De uitdaging is niet langer het maken van visies en beleidsmatige plannen

maar het daadwerkelijk realiseren van de afgesproken ambities en opgaven. Voor vrijwel alle opgaven van de MRE zijn dan ook de eerder vastgestelde uitvoeringsagenda's leidend in 2027. Samen met het Rijk willen we in onze regio ook in 2027 verder uitvoering geven aan de afspraken in het kader van het convenant 'Beethoven'. Dit doen we op basis van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma met al onze partners in het kader van het Bestuurlijk Overleg Brainport. Ook geven we in 2027 uitvoering aan de vastgestelde samenwerkingsagenda's met Meierijstad, Weert en Venlo. Daarnaast geven we invulling aan het samenwerkingscharter met de Vlaamse grensregio's.

Terughoudend financieel beleid

Wij stellen voor 2027 een terughoudend financieel beleid voor en geen nieuwe ambities op te voeren in het nieuwe samenwerkingsakkoord 2027-2030 dan wat er nu ligt. Als het nieuwe samenwerkingsakkoord, c.q. het werkprogramma alsnog leidt tot een financieel effect op deze primaire begroting en leidt tot een verhoogde inwonerbijdrage dan zullen wij op voorhand niet instemmen. We hebben onze handen meer dan vol met de realisatie opgaven, het inrichten van een robuust fondsbeheer en het voorbereiden van de nieuwe samenwerkingsagenda voor de komende jaren. We willen de komende jaren behoudens indexering en aanpassing aan gewijzigde inwoneraantallen de gemeentelijke bijdragen niet veranderen. Ook de financiering van het KTM 2 pakket gaat de komende jaren extra ruimte vragen in onze begroting. Middelen zijn en blijven schaars nu er vanuit het Rijk nog geen inzicht geboden wordt in structurele duurzame middelen voor gemeenten.

Indexering

Wij roepen alle verbonden partijen op om de indexering tot een minimum te beperken. Zoals eerder verwoord staan de gemeenten voor een grote financiële uitdaging. Gevolg hiervan zijn de begrenzingen van de financiële middelen van de gemeenten. Onze gemeente moet moeilijke keuzes maken en prioriteiten stellen. Het kan niet anders dan dat de gemeenschappelijke regelingen hier ook in bijdragen en hun verantwoordelijkheid nemen. We begrijpen de uitdagingen waar MRE voor staat en dat het zeer lastig is om te besparen. Desondanks doen wij deze oproep. Mede gezien de oproep van de VNG en het principe van trap op trap af, waarbij de gemeenten niet alleen de zware bezuinigingen kunnen dragen. Hierdoor moet er ook gekeken worden naar het verlengd lokaal bestuur en moeten bezuinigingen ook plaats vinden bij verbonden partijen. Wij zien uit naar de bevindingen van het onderzoek naar de indexeringsmethodiek van de verbonden partijen.

Wij verwachten van de Gemeenschappelijke Regelingen dat ze in het kader van realistisch begroten ook realistische indexpercentages toepassen. Daarom hebben wij vorig jaar sterk aangedrongen op een gezamenlijk onderzoek en de systematiek meer realistisch op te zetten voor alle verbonden partijen. De planning is dat in het Algemeen Bestuur MRE van juli 2026 opnieuw het voorstel Indexeringsmethodiek 4 GR-en wordt geagendeerd, evenals in de Algemene Besturen van de drie andere GR-en. De raden worden via een raadsinformatiebrief

geïnformeerd. Ook zal dit onderwerp aan de orde komen in de regionale bijeenkomst voor raden van de deelnemende gemeenten op 15 april 2026.

Eerst de regionale uitvoeringskracht op orde

We zitten nog midden in de transformatie: de programmasturing vraagt zowel van de MRE organisatie als van de 21 gemeenten nog de nodige aanpassingen. Met de begrotingen van 2024 en 2025 zijn de voorwaarden gecreëerd om de rol van de MRE te transformeren van procesondersteuning naar programmasturing. De kernopgave van de MRE organisatie blijft daarbij het faciliteren van de samenwerking tussen de 21 gemeenten in Zuidoost Brabant. Totdat deze regionale basis op orde is vragen wij om gepaste terughoudendheid met de (capaciteits)inzet op de bovenregionale samenwerking.

Realisatie vraagt keuzes en prioriteiten

De gemeentelijke begrotingen komen door allerlei ontwikkelingen steeds meer onder druk te staan. Dat geldt ook voor onze gemeente. Tegelijkertijd zien we dat gemeentelijke bijdragen aan Gemeenschappelijke Regelingen, zoals de MRE, jaarlijks toeneemt en een steeds groter beslag leggen op de totale gemeentelijke begroting. Als gemeente zijn we steeds meer genoodzaakt tot het maken van keuzes en prioriteitstelling. Het kan niet anders dan dat Gemeenschappelijke Regelingen dit ook gaan doen en hun verantwoordelijkheid hierin nemen. We geven dat opnieuw aan u mee. We verzoeken u om in de nieuwe Regionale Agenda en in het nieuwe werkprogramma keuzes te maken en te prioriteren, waarbij wordt aangegeven welke afwegingen daarbij zijn gemaakt.

We moeten als regio, de 21 gemeenten en MRE-organisatie samen, keuzes maken en heldere prioriteiten stellen, zodat we gezamenlijk de regionale schaa sprong maken die realistisch is en voor alle partijen uitvoerbaar is. De realisatie van de schaa sprong en de daarmee samenhangende opgaven zijn organisatorisch en financieel niet alleen voor de MRE-organisatie, maar ook voor iedere gemeente uitdagend. U heeft de 21 gemeenten nodig om uitvoering te geven aan de opgaven en waar nodig te versnellen. Ook wij moeten prioriteren vanwege de beperkte financiële ruimte en druk op de gemeentelijke uitvoeringscapaciteit. Dit vraagt om het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten, niet alleen ten aanzien van ambities en fasering, maar ook ten aanzien van rolneming. Temeer omdat, zoals u ook aangeeft bij Regionale Strategie, u op realisatie wil focussen. In de voorbereiding van een nieuw samenwerkingsakkoord 2027-2030 zullen we deze voorwaarde nadrukkelijk naar voren brengen en ook dit geluid via ons dagelijks bestuur en organisatie inbrengen.

Tot slot

Waalre wil constructief bijdragen aan de samenwerking en de opgaven van onze regio. Wij nemen daarvoor verantwoordelijkheid. We vragen u echter oog te houden voor de beperkingen in uitvoeringskracht en financiële ruimte van de (met name kleine) gemeenten. Het is niet een op zichzelf staand geluid, Waalre laat dit geluid al

een aantal jaren horen. De nieuwe samenwerkingsafspraken bieden ons de kans om evenwicht te brengen in onze ambities en wat nodig is om als regio de uitdagingen aan te gaan. Met een realistisch oog voor de financiële en personele capaciteit zowel in de organisatie van de MRE als bij de gemeenten. Samen kunnen we veel werk verzetten met oog voor elkaar en waar nodig de helpende hand uitsteken naar elkaar. We hebben daarin al goede stappen gezet met de invoering van de realisatieteams en voeren het gesprek over de uitvoeringskracht in de regio. We houden elkaar vast in deze uitdagende periode in onze samenwerking met een realistische koers met oog voor de toekomst!

Met vriendelijke groet,

De raad van de gemeente Waalre

de griffier,

de voorzitter,

W.A. Ernes

M.F. Oosterveer